

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

11 iunie 2013

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Petru Ursache,

Judecători - Elena Covalenco, Vladimir Timofti, Ghenadie Nicolaev, Iurie Diaconu,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Valeriu Dubăsari, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 decembrie 2012 în cauza penală privindu-i pe

Sorbalo Alexei Alexandr, născut la 09 martie 1959, originar și domiciliat în s.Tîrnova, r-nul Dondușeni
și**Prodan Valeriu Valeriu**, născut la 19 decembrie 1966, originar și domiciliat în s.Țaul, r-nul Dondușeni. Cauza a fost examinată în prima instanță de la 23.05.2011 pînă la 21.05.2012, în instanța de apel de la 27.06.2012 pînă la 19.12.2012, în instanța de recurs de la 28.03.2013 pînă la 11.06.2013.

Procedura de citare legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul S.Crîjanovschi, care a susținut recursul în sensul declarat, solicitînd casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței.

Avocatul B.Cîrțica și inculpații A.Sorbalo și V.Prodan, care s-au pronunțat pentru respingerea recursului, ca fiind neîntemeiat.

C O N S T A T Ă :**1.** Prin sentința Judecătoriei Ocnîța din 21 mai 2012, Sorbalo Alexei și Prodan Valeriu au fost condamnați în baza art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal cîte 5 ani închisoare, și amendă în mărime de 2000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții în organele vamale pe un termen de 5 ani, fiecare.

Conform art.90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii lui Sorbalo Alexei și Prodan Valeriu pe un termen de probă de cîte 5 ani, fiecare.

2. Potrivit sentinței, au fost condamnați:- **Sorbalo Alexei** pentru faptul că, fiind angajat în serviciu prin ordinul nr.188-c din 14.03.2002 în calitate de inspector al Biroului Vamal Ocnîța (ulterior BV Briceni) și fiind persoană cu funcție de răspundere, la data de 01 decembrie 2010, 05 decembrie 2010 și 09 decembrie 2010, fiind în exercitarea obligațiilor sale de serviciu în cadrul postului vamal Otaci-Moghiliov-Podolsk, și urmărind scopul primirii prin extorcare a mijloacelor bănești ce nu i se cuvin, pentru facilitarea introducerii bunurilor pe teritoriul R.Moldova din Ucraina și anume a produselor din carne „mezeluri”, încălcînd sarcinile de bază și atribuțiile sale de serviciu reglementate de capitolul II din Fișa

Postului „Atribuții de serviciu” pct.1), prin care inspectorul „Asigură controlul vamal și vămuirea mărfurilor și mijloacelor de transport trecute peste frontiera vamală de către persoane fizice și juridice, precum și a încasării corecte a drepturilor de import-export, stabilite de legislația în vigoare. Efectuează controlul fizic al mărfurilor și mijloacelor de transport trecute peste frontieră, inclusiv cu efectuarea controlului primar sanitar-veterinar și cel fitosanitar, întocmește procesul-verbal și asigură colectarea altor probe, necesare constatării unei contravenții vamale, administrative sau a unei infracțiuni penale depistate în procesul de exercitare a atribuțiilor de serviciu, cu transmiterea acestora către subdiviziunea abilitată a biroului vamal; efectuează controlul vamal al bunurilor, mărfurilor și mijloacelor de transport trecute peste frontiera vamală a R.Moldova, precum și a documentelor vamale, comerciale și de transport care însoțesc acestea”, a pretins și a primit bani de la Bușovschii Roman în sumă de 500 lei, 400 lei, și respectiv, 1000 lei sub formă de mită, care prin intermediul lui Călin Victor a introdus pe teritoriul R.Moldova la 01.12.2010 - 50 kg mezeluri, la 05.12.2010 - 30 kg mezeluri, și respectiv, la 09.12.2010 - 50 kg mezeluri.

Apoi, la 05 decembrie 2010, Bușovschii Roman i-a dat comandă lui Sorbalo Alexei să-i procure din magazinul „Duty Free”, amplasat pe teritoriul postului vamal - 35 sticle de vodcă „Nemirof” cu volumul unei sticle de 1 litru, cu costul a câte 3 euro sticla, după care, a doua zi întâlnindu-se în s.Țaul, r-nul Dondușeni, ultimul i-a transmis sticlele de vodcă lui Bușovschii Roman, care i-a achitat a câte 10 lei pentru fiecare sticlă și 200 lei, care era datoria pentru facilitarea introducerii bunurilor pe teritoriul R.Moldova din Ucraina din data de 05.12.2010, și respectiv, la 09 decembrie 2010, la fel, i-a dat comandă să-i procure din același magazin, vodcă „Nemirof”, pentru ce i-a achitat suma de 150 euro.

- **Prodan Valeriu**, fiind angajat în serviciu prin ordinul nr.109 din 11.11.1996 în calitate de inspector superior al Grupului Special de Supraveghere și Escortă, ulterior inspector al Biroului Vamal Briceni, fiind persoană cu funcție de răspundere, la data de 11 noiembrie 2010, exercitând obligațiile sale de serviciu în cadrul postului vamal Otaci-Moghiliov-Podolsk, și urmărind scopul primirii prin extorcare a mijloacelor bănești ce nu i se cuvin, pentru facilitarea introducerii bunurilor pe teritoriul R.Moldova din Ucraina și anume a produselor din carne „mezeluri” și „drujbe”, încălcând sarcinile de bază și atribuțiile sale de serviciu reglementate de capitolul II din Fișa Postului „Atribuții de serviciu” pct.1), prin care inspectorul „Asigură controlul vamal și vămuirea mărfurilor și mijloacelor de transport trecute peste frontiera vamală de către persoane fizice și juridice, precum și a încasării corecte a drepturilor de import-export, stabilite de legislația în vigoare. Efectuează controlul fizic al mărfurilor și mijloacelor de transport trecute peste frontieră, inclusiv cu efectuarea controlului primar sanitar-veterinar și cel fitosanitar, întocmește procesul-verbal și asigură colectarea altor probe, necesare constatării unei contravenții vamale, administrative sau a unei infracțiuni penale depistate în procesul de exercitare a atribuțiilor de serviciu, cu transmiterea acestora către subdiviziunea abilitată a biroului vamal; efectuează controlul vamal al bunurilor, mărfurilor și mijloacelor de transport trecute peste frontiera vamală a R.Moldova, precum și a documentelor vamale, comerciale și de transport care însoțesc acestea”, a pretins și a primit bani de la Bușovschii Roman în sumă de 40 dolari și 200 lei, și respectiv, 1000 lei sub formă de mită, care prin intermediul lui Călin Victor și Oborooca Nicolae a introdus pe teritoriul R.Moldova la 11.11.2010 - 50 kg mezeluri, și respectiv, la 15.11.2010 - 10 „drujbe”.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către acuzatorul de stat și inculpații A.Sorbalo și V.Prodan, care au solicitat:

- procurorul, casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care A.Sorbalo și V.Prodan să fie condamnați în baza art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal la câte 7 ani închisoare, cu amendă în mărime de 2000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele vamale pe un termen de 5 ani, fiecare, argumentînd că instanța incorect a aplicat față de aceștia prevederile art.90 Cod penal, dispunînd ca dînșii să execute condiționat pedeapsa aplicată, la care nu s-a ținut seama de prevederile art.61 și 75 Cod penal, deoarece ambii inculpați nu au recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate și au refuzat să colaboreze cu organele de urmărire penală, astfel, lipsind acele circumstanțe atenuante, care ar fi permis instanței de a aplica în privința lor, prevederile normei date.

- inculpații, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, deoarece prima instanță nu a luat în considerație că în cadrul urmăririi penale au fost admise încălcări de procedură ce duc la nulitatea actelor date, și anume acțiunile procesuale care au avut loc în perioada de 01.12.2010-01.03.2011 au fost efectuate pînă a fi pornită urmărirea penală și fără autorizarea acestor acțiuni de către judecătorul de instrucție, iar acțiunile procesuale efectuate după 01.03.2011, fiind deja dispusă începerea urmăririi penale, s-au efectuat cu încălcarea competenței după materie, fiindcă infracțiunea prevăzută de art.324 Cod penal, potrivit art.269 Cod de procedură penală, ține de competența CCCEC, iar în cauză lipsește ordonanța privind declinarea competenței, cauzele penale neîntemeiat au fost conexate, considerîndu-se că pe ambele cazuri se bănuiește una și aceeași persoană, precum și lipsește obiectul infracțiunii, banii marcați, fiindcă prin ordonanța din 11.03.2011 aceștia au fost restituiți martorului R.Bușovschi.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 decembrie 2012, a fost respins, ca nefondat apelul procurorului, și admise apelurile inculpaților, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Sorbalo Alexei și Prodan Valeriu în baza art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal, din motiv că există circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale sau tragerea la răspundere penală.

Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că, în urma verificării probelor administrate, a ajuns la concluzia de încetare a procesului penal, din motiv că sînt prezente circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale sau tragerea la răspundere penală, și anume urmărirea penală în privința inculpatului A.Sorbalo a fost efectuată cu încălcarea prevederilor art.279 alin.(1) Cod de procedură penală, deoarece pînă a fi pornită urmărirea penală, cu excepția acțiunilor prevăzute în art.118 și 130 Cod de procedură penală, organul de urmărire penală a efectuat un șir de acțiuni fără autorizarea judecătorului de instrucție, nefiind legalizate în termenul prevăzut de art.301 Cod de procedură penală, iar ordonanța procurorului din 01.04.2011 prin care s-a dispus conexarea cauzei penale nr.2010268021 pornită în privința lui V.Prodan cu cauza penală nr.2011268003 pornită în privința lui A.Sorbalo pe motiv că în ambele cauze se bănuiesc unele și aceleași persoane, prezintă un act eronat, fiind urmărit scopul legalizării acțiunilor de urmărire penală în privința ultimului, efectuate pînă la pornirea urmăririi penale.

Instanța a mai invocat faptul că în procesul urmăririi penale, în cauza dată, au fost încălcate prevederile legale privind competența după materie, deoarece prin

ordonanța procurorului în Procuratura r-lui Ocnița, I.Rusnac, din 01.03.2011 a fost pornită urmărirea penală în cauza lui A.Sorbalo în baza art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal, iar prin ordonanța din 01.04.2011 a aceluiași procuror s-a dispus conexarea cauzelor penale în privința lui V.Prodan și A.Sorbalo, cu atribuirea nr.2010268021, astfel ambele ordonanțe au fost emise fără a fi verificată competența, pe când, conform prevederilor art.269 alin.(1) Cod de procedură penală, infracțiunile imputate lui V.Prodan și A.Sorbalo țin de competența Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (ulterior CNA - Centrului Național Anticorupție).

Instanța, cu referire la prevederile art.275 pct.9), 271 alin.(7) Cod de procedură penală, art.15 din Legea nr.118 din 14.03.2003 „Cu privire la Procuratură”, a conchis că la efectuarea urmăririi penale în cauza respectivă a fost încălcată competența după materie, Procurorul r-lui Ocnița nefiind competent să efectueze urmărirea penală, acest drept prin lege fiindu-i atribuit Procuraturii Anticorupție.

Astfel, instanța a concluzionat că, potrivit art.251 alin.(2) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, atrage nulitatea actului procedural și impune soluția de încetare a procesului penal în conformitate cu art.391 alin.(1) pct.6) Cod procedură penală, pe motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar procurorul V.Dubăsari care, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia cu menținerea sentinței, pe motiv că infracțiunea comisă de inculpații A.Sorbalo și V.Prodan a fost depistată și documentată de către colaboratorii secției nr.3 a DIF a MAI pe teritoriul r-lui Ocnița, iar acțiunile procesuale inițiale au fost autorizate de judecătorul de instrucție. Cauza penală nr.2011268003 în privința lui A.Sorbalo a fost pornită la 01.03.2011 de către procurorul I.Rusnac în baza raportului de autosesizare a acestuia, când a fost stabilită comiterea de către inculpat a acțiunilor de corupere pasivă; instanța nu a ținut seama că transmiterea sumelor bănești extorcate de către V.Prodan și A.Sorbalo au fost efectuate de aceleași persoane, care au fost audiați în cadrul cauzei penale pornite anterior, din care motiv, cauzele au fost conexe, prin urmare nu a fost necesar de a fi emisă o ordonanță de verificare a competenței, fiindcă deja exista ordonanța emisă la 11.11.2010 de procurorul r-lui Ocnița, prin care procurorul teritorial a stabilit competența și a dispus efectuarea urmăririi penale de către Procuratura r-lui Ocnița, respectând prevederile art.270 alin.(9) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, sau cercetează suplimentar probele administrate în instanța de fond.

Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și poate administra, la cererea părților, orice probe noi pe care le consideră necesare, aceasta fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Nepronunțarea instanței de

apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, iar decizia urmează a fi casată cu rejudecarea cauzei în instanța de apel.

Colegiul penal apreciază că aceste prevederi legale obligatorii au fost inadecvat aplicate de către instanța de apel motiv pentru care hotărîrea instanței nu poate fi menținută. Astfel, la baza soluției sale instanța de apel a pus faptul că există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală, temei reglementat de art.275 alin.(1) pct.9) Cod de procedură penală.

Sub incidența acestui temei a fost invocat faptul că, pe parcursul urmăririi penale în cauză au fost comise încălcări a prevederilor legale referitoare la competența după materie, ceea ce atrage nulitatea actului procedural, și anume că conform prevederilor art.269 alin.(1) Cod de procedură penală, infracțiunile imputate lui V.Prodan și A.Sorbalo țin de competența Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (ulterior CNA - Centrului Național Anticorupție), pe cînd urmărirea penală a fost efectuată de către Procurorul r-lui Ocnița, acesta nefiind competent s-o efectueze.

Aceste împrejurări au fost determinate de instanța de apel ca o încălcare a art.251 alin.(2) Cod de procedură penală - încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, atrage nulitatea actului procedural, care nu se înlătură în nici un mod.

Colegiul penal atestă că potrivit legislației în vigoare, încălcarea regulilor privind competența după materie sau după calitatea persoanei, este o încălcare esențială a legii, care atrage nulitatea probelor administrate la urmărirea penală de către organul de urmărire penală sau de către procuror nemijlocit. În cazul în care se ridică excepția de nulitate numai în privința organului de urmărire penală, actele procurorului se consideră valabile privind sesizarea instanței și a probelor administrate în instanță. Însă, în toate cazurile este necesar de stabilit care acte sînt lovite de nulitatea absolută ori relativă.

Prin urmare, instanța de apel constatînd că în cauză au fost încălcate regulile privind competența după materie urma să verifice care acte procedurale, ori probe, cad sub nulitate, deoarece nu toate actele cauzei penale sînt nule și nu toate probele din dosar pot fi excluse din simplu motiv că la urmărirea penală s-a încălcat normele juridice privind competența după materie.

În cazul dat, instanța de apel urma să verifice și să analizeze probele conform art.100-101 Cod de procedură penală și, stabilind că în cauză a avut loc încălcarea competenței materiale, să argumenteze care probe urmează a fi excluse ca fiind nule din proces fiind viciate la faza urmăririi penale, reieșind din circumstanțele concrete ale cauzei.

În atare circumstanțe, instanța de apel era în drept să se pronunțe cu o soluție, în dependență de caz, de condamnare ori de achitare, dar nu de încetare a procedurii penale în temeiul art.391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, din motiv că există circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale sau tragerea la răspundere penală.

Astfel, instanța de apel încetînd procesul penal în privința inculpaților V.Prodan și A.Sorbalo, pe motiv că a fost încălcată competența după materie, nu s-a expus asupra circumstanțelor sus menționate, nu a verificat fiecare probă prin prisma art.100-101 Cod de procedură penală, preamatur concluzionînd că procesul penal urmează a fi încetat în baza art.391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

Colegiul atestă că, potrivit art.417 alin.(5) Cod de procedură penală, motivele din apel, de fapt, sînt esența lui și nepronunțarea asupra acestora reprezintă prin sine

neexaminarea fondului apelului de către instanța de apel.

Astfel, în baza celor enunțate mai sus, Colegiul consideră că decizia instanței de apel conține erori de drept care se cuprind în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, ce nu pot fi corectate în instanța de recurs, deoarece chestiunile privind aplicarea prevederilor legale la judecarea cauzei în fond țin de competența instanței de apel, de aceea decizia instanței de apel urmează a fi casată cu trimiterea cauzei la rejudecare.

La noua rejudecare a cauzei instanța de apel are obligația ca în conformitate cu art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, avînd în vedere prevederile art.93-95, 100-101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apelurile atât a inculpaților, cât și a procurorului și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărîre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.434, art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Valeriu Dubăsari, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 decembrie 2012 în cauza penală privindu-i pe Sorbalo Alexei și Prodan Valeriu și dispune rejudecarea cauzei în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia este irevocabilă, pronunțată în ședință publică la 02 iulie 2013.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Elena Covalenco

Vladimir Timofti

Ghenadie Nicolaev

Iurie Diaconu